

ZĪMJU VALODA UN
SURDOTULKOŠANA - VIZUĀLĀS
INFORMĀCIJAS IETEKME UZ
INFORMĀCIJAS NODOŠANAS
PROCESU

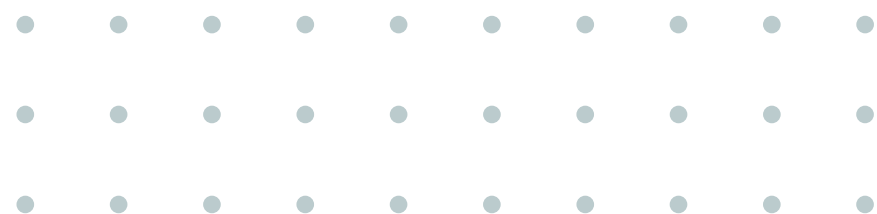
*Elza Tauriņa
Surdotulce*

SURDOTULKA UN KLIENTA SADARBĪBAS FORMAS

- Kātienes tikšanās;
- zīmju valodas video materiāla tulkošana sarunvalodā;
- sarunvalodas video materiāla tulkošana zīmju valodā;
- tulkošanas process no vienas zīmju valodas uz citu zīmju valodu;
- rakstīta teksta tulkošana zīmju valodas video formātā;
- zīmju valodas video tulkošana rakstu valodā;
- rakstīta teksta tulkošana zīmju valodā klātienē.

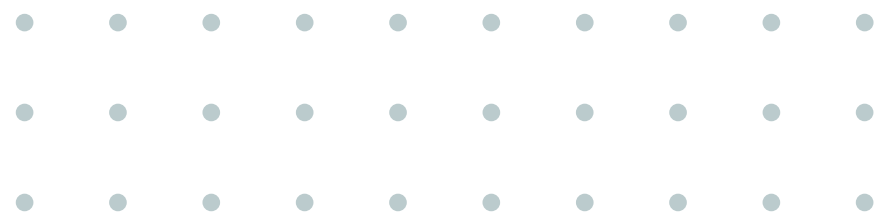
TULKOŠANAS DARBU IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

- Surdotulka zīmju valodas kompetence;
- nedzirdīgā cilvēka zīmju valodas zināšanas;
- nedzirdīgā cilvēka izglītības līmenis;
- sadarbības forma – klātienē vai attālināti;
- tulkošanas laiks;
- surdotulka profesionālā tēla ievērošana;
- personīgie faktori – iepriekšējā tulkošanas pieredze, profesionālā attieksme, surdotulka personīgās prasības pret sevi, savstarpējās sadarbības spējas.

KOMUNIKĀCIJAS STRATĒGIJAS

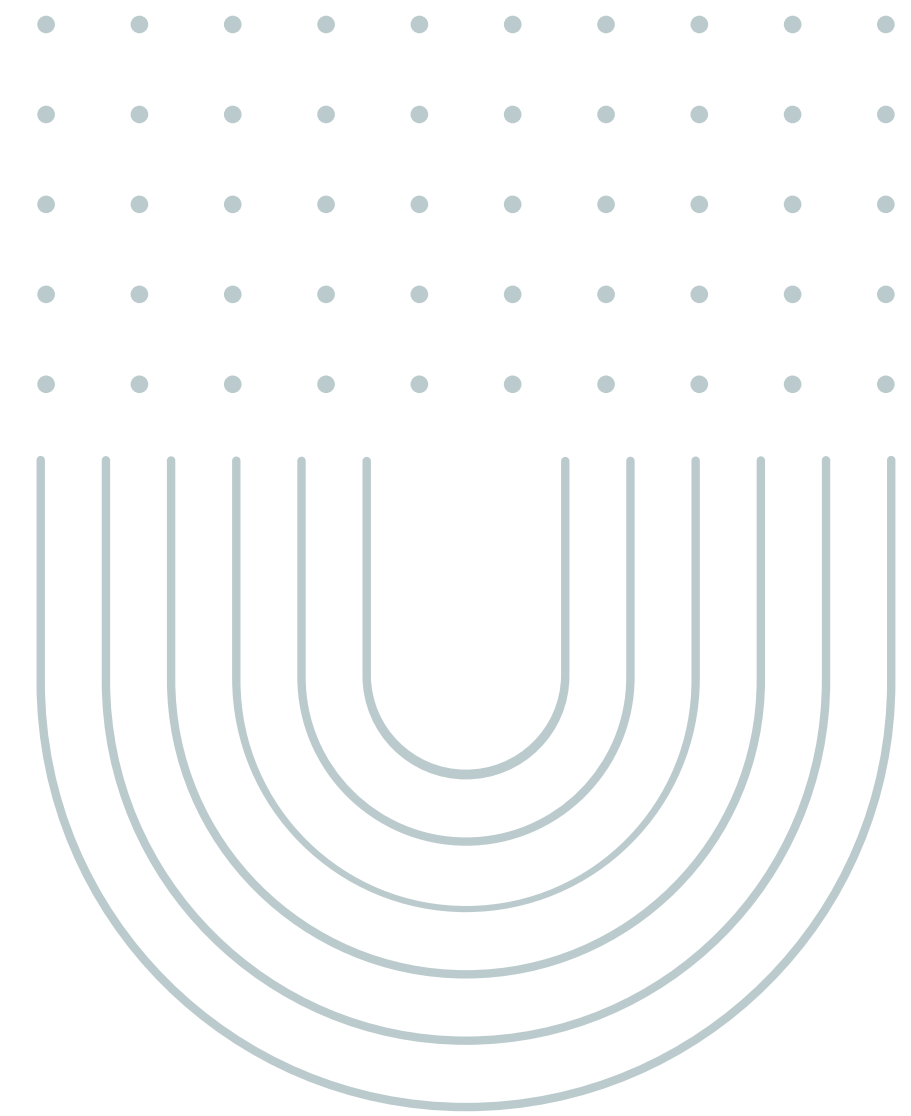

- Nedzirdīgā cilvēka uzmanību pievēršana;
- acu kontakta veidošana;
- komunikācijas partnera sejas un lūpu saskatīšanas iespējas;
- vārdu artikulēšana ierastā manierē;
- izvairīšanās no sarežģītu terminu lietojuma saziņā;
- pārliecināšanās par informācijas saprotamību;
- nepieciešamības gadījumā ziņas pārfrāzēšana;
- atbilstoša attāluma izvēle no komunikācijas partnera.

ZĪMJU VALODAS ANALĪZES PROGRAMMAS

- Programma SignStream3 – ASL zīmju valodas analīze un atpazīšana;
- Programma OpenFace;
- Programma OpenPose;
- Programma ELAN.

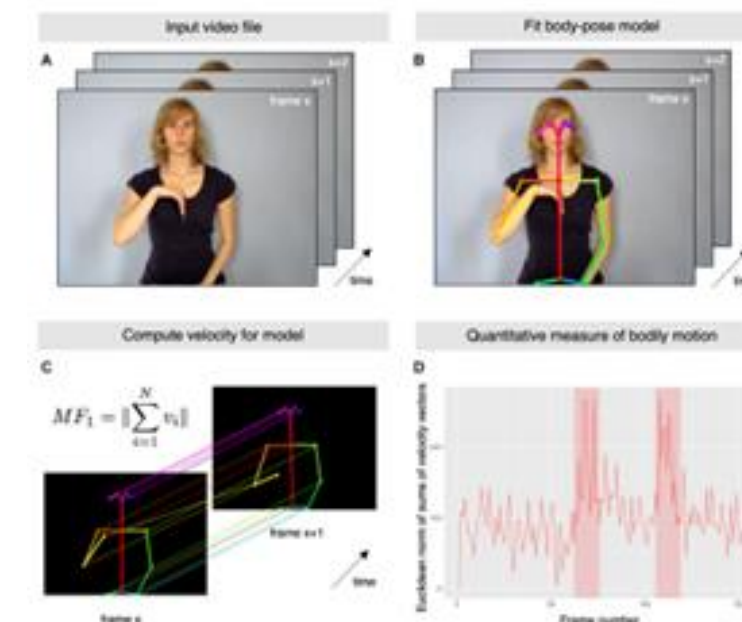
Facial Landmarks, head pose, and eye gaze

Facial Appearance

Facial Action Units

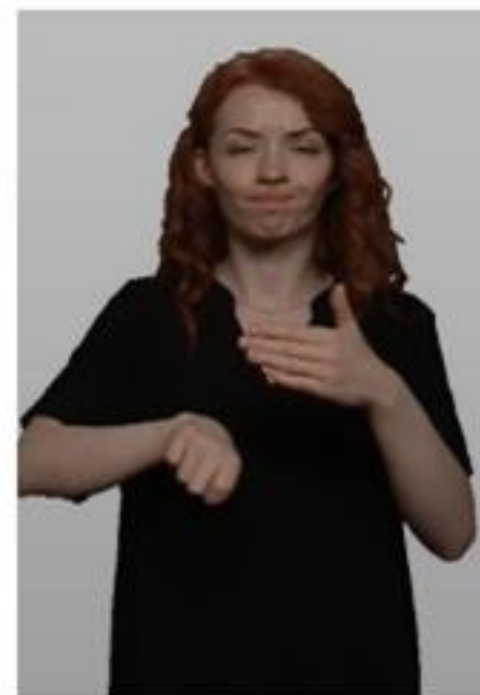

PĒTĪJUMA MATERIĀLS

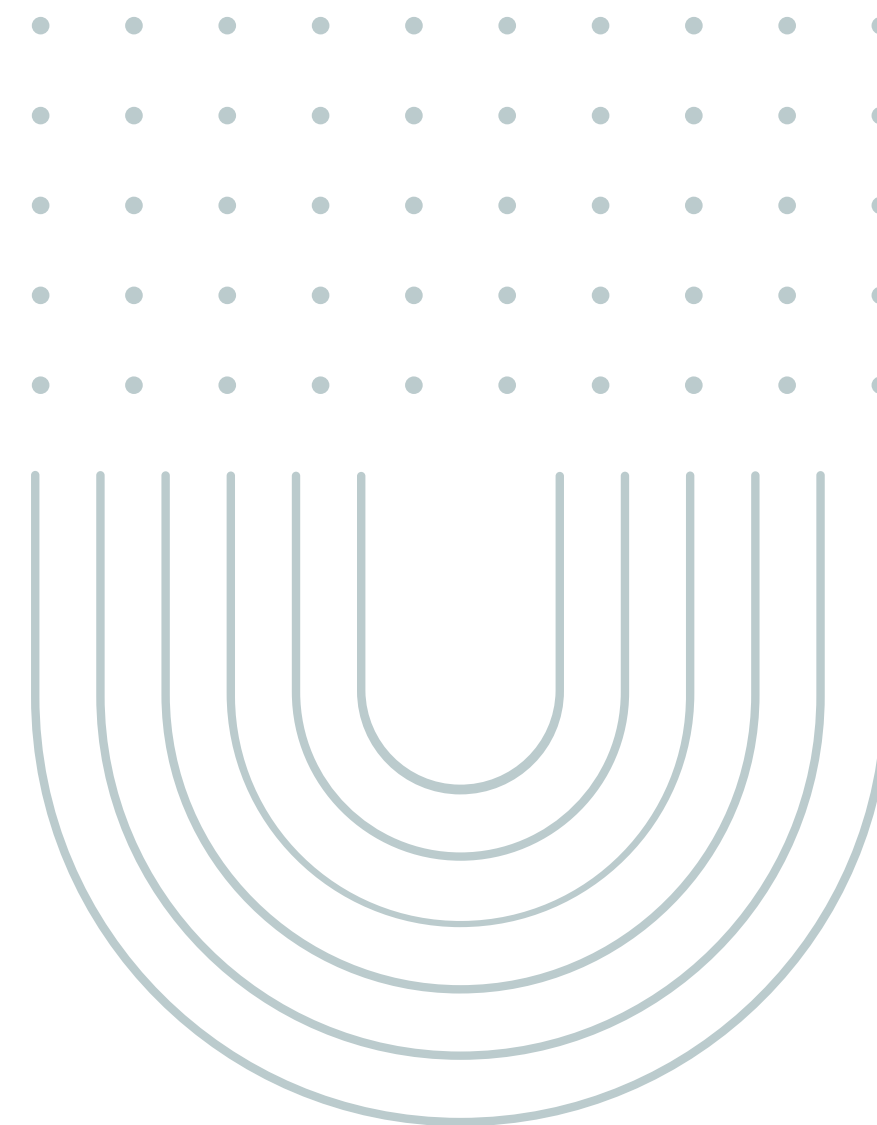
- 10 minūšu ilgs surdotulkojuma fragments no Latvijas Televīzijas raidījuma «Dienas ziņas» (2023. gada 14. jūnijs).

Manuālā zīme “konkurence”
(Dienas ziņas, 2023)

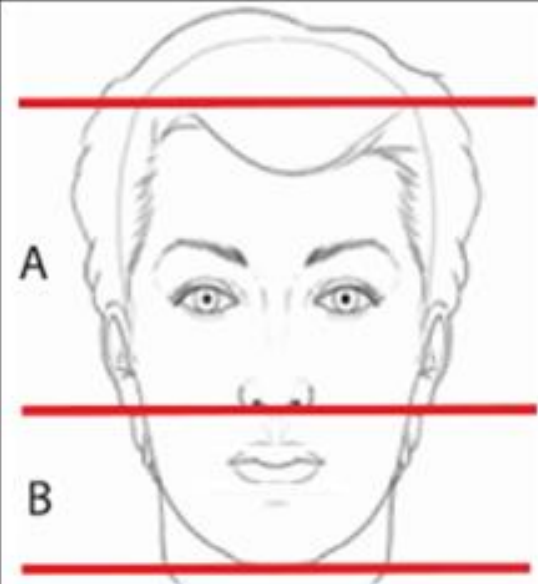

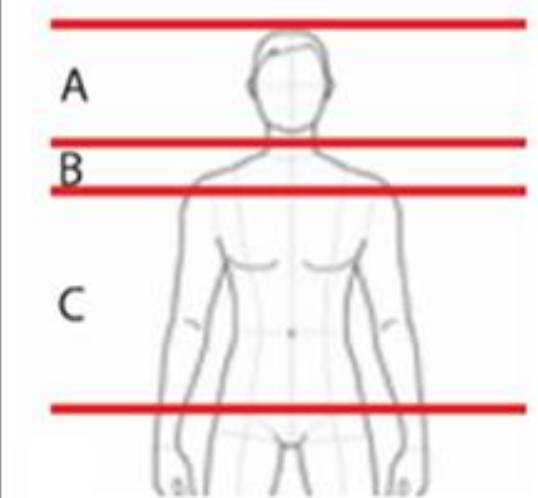
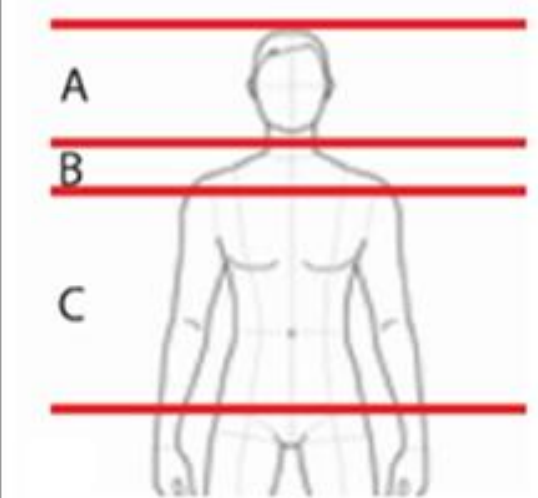

Manuālā zīme “slēgšana”
(Dienas ziņas, 2023)

PROTOKOLA PIEMĒRS

Vārdšk.	Vārds	Zonu sadalījums	Elements	Komentāri
Lietvārds	Konkurence		<ul style="list-style-type: none"> • Uzacis <ul style="list-style-type: none"> ☐ savilkta ☒ pacelta ☐ miera stāvoklī • Acis <ul style="list-style-type: none"> ☐ samiegtas ☒ izplestas ☐ miera stāvoklī • Deguns <ul style="list-style-type: none"> ☐ uzrauts ☒ miera stāvoklī 	
			<ul style="list-style-type: none"> • Mutes kustība <ul style="list-style-type: none"> ☐ izolēta skaņa ☐ zilbe ☐ pilnīga artikulācija ☒ daļēja artikulācija ☐ nav kustības 	
			<ul style="list-style-type: none"> • Galva <ul style="list-style-type: none"> ☐ pacelta ☐ nolaista ☒ miera stāvoklī ☐ noliegta uz sānu 	Tikko pamanāma (minimāla) galvas paliekšana uz priekšu.
			<ul style="list-style-type: none"> • Pleci <ul style="list-style-type: none"> ☐ uz augšu ☒ miera stāvoklī • Krūškurvis <ul style="list-style-type: none"> ☐ izplestas ☒ miera stāvoklī 	

SVARĪGĀKĀS ATZIŅAS NO TEORIJAS

- Surdotulka galvenais uzdevums ir sniegt precīzu tulkojumu, līdz ar to verbālo un neverbālo elementu lietojums ir neatņemama sastāvdaļa sekmīga surdotulka darba īstenošanai.
- Verbālo un neverbālo elementu izpēte, izmantojot dažādus rīkus un novērtēšanas instrumentus, veicina verbālo un neverbālo elementu korektu izmantošanu, līdz ar to uzlabojot tulkojuma kvalitāti.
- Sejas izteiksme, ķermeņa poza, kustība u.c. elementi pilda tādu pašu funkciju kā intonācija runātā valodā.

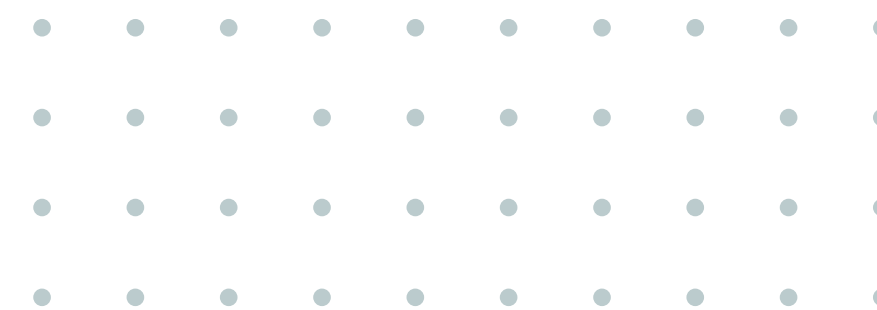

SECINĀJUMI

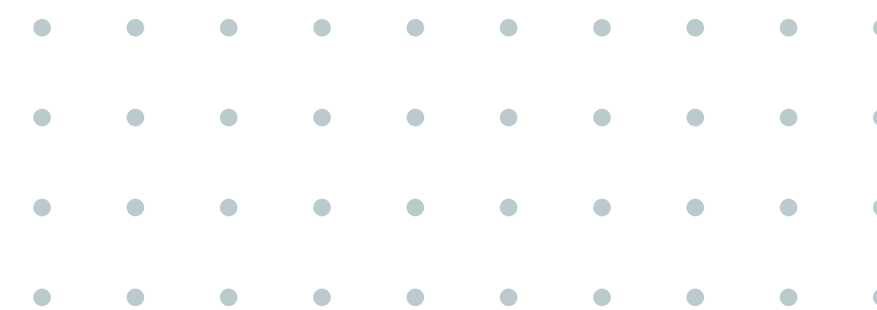
1. Neverbālie elementi spēj ietekmēt kopējo izteikuma nozīmi un skaidrību.
2. Verbālie elementi – imitēta vārda izruna, atsevišķas mutes, lūpu kustības, vokalizācija, daļēja vārda artikulācijas imitēšana – pavada un papildina manuālo zīmi ar būtisku informāciju.

SECINĀJUMI

3. Grūtāk apgūstamais zīmju valodas aspekts ir tieši neverbālie elementi.
4. Surdotulka spontāni un intuitīvi izvēlēto verbālo un neverbālo elementu atbilstošs lietojums ieņem svarīgu lomu rezultatīvā mijiedarbībā ar klientu.

**PALDIES PAR
UZMANĪBU!**

